

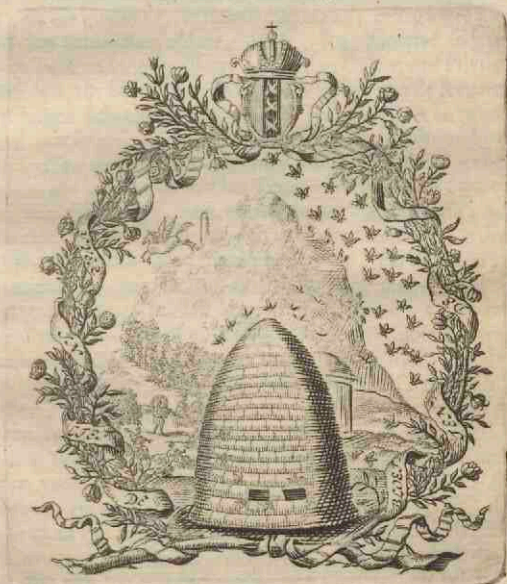
Het bedurven huishouwen : kluchtspel.

<https://hdl.handle.net/1874/372353>

953⁸

H E T
B E D U R V E N
H U I S H O U W E N ,
K L U C H T S P E L .

DOOR YVER BLOEID DE KUNST.

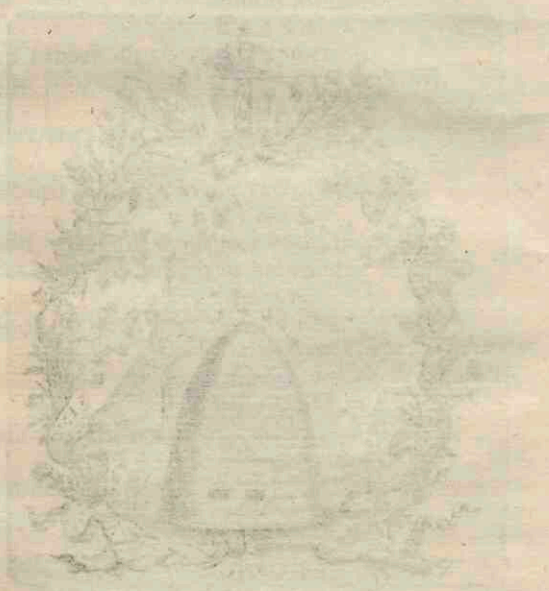
TE A M S T E L D A M ,
By de Erfg: van J: L E S C A I L J E , op den Middeldam,
op de hoek van de Vifchmarkt, 1703.
Met Priyilegie.

HET
BEDURVEN

HUISHOEWEN

A LUCHTSTEE

DOOR JAN HENDRICK KUNST

TE AMSTELDAM
Bij de Lijst van de Afdeling, op den Middelen-
dams, op de hoek van de Vissmarkt, 1793.
Zie bijlage.

C O P Y E

VAN DE

P R I V I L E G I E.

DE Staten van Holland ende Westvriessland doen te weten, alsoo ons verতোont is by de Regenten van het Burger Weeshuys ende Oude Mannenhuis der Stad Amsterdā, en, in die qualiteyt, te samen eygenaers, mitsgaders Regenten van den Schouburg aldaer, dat sy, Supplianten, sedert eenige Jaren hebbende gejouiffeert van onsen Octroye of Privilegie van dato den 19. September 1684. waar by wy aen de Regenten van den selven Schouburg, in die tyt, hadden gelieven te consenteren, accorderen ende octroijeren, dat sy, gedurende den tyt van vyftien eerst achter een volgende Jaren, de Wercken, die doennaals ten dienste van het Tooneel reets gedrukt waren, ende, van tyt tot tyt, nog vorder in het ligt gebracht, ende ten Toneele gevoert soude werden, alleen soude mogen drucken, uytgeven en verkopen, nu ondervonden, dat de Jaren, by het voorgemelde onse Octroy of Privilegie genaemt, op den 19. September 1699. souden komen te expireren; ende dewyl de Supplianten ten meesten dienste van de Schouburg, waer van hunne respectieve Godshuysen onder andere mede moesten werden gesubconteert, de voorgemelde Wercken, soo van Treurspellen, Blyspellen als Kluchten, als anders, die reets gedrukt en ten Toneele gevoert waeren, of in het toekomende gedrukt, en ten Toneele gevoert souden mogen werden, geerne alleen, gelyk voorheen, souden blyven drucken, doen drucken uytgeven en verkopen, ten eynde de selve Wercken, door het nadrukken van anderen, haer luyster, soo in tael, als spelkonst, niet mogten komen te verliezen, dog dat sulcx aen haer, na de expiratie van het bovengemelde ons Octroy, en sulcx nae den 19. September 1699. niet gepermitteert soude wesen, soo vonden de Supplianten hun genootsaekt sig te keeren tot ons, onderdanig verfoekende, dat wy aen de Supplianten, in hare bovengemelde qualiteyt, geliefden te verleenen prolongatie van het voorsz.

Octroy of Privilegie, omme alsoo de voorz. Werken, soo van Treurspellen, Blyspellen, Kluchten, als andere, reets gemaect en ten Toneele gevoert, en als nog in het licht te brengen, den tyt van vyffien eerst achter een volgende Jaren, alleen te mogen drucken en verkopen, of doen drucken en verkopen, met verbod aen allen andere op seeckere hoge penen, by U Ed. Groot Mog. daer toe te stellen, en voorts in communi forma; so is 't dat wy de saecke, ende 't verzoek voorz. overgemerkt hebbende, ende genegen wesende, ter bede van de Supplianten, uyt onse rechte wetenschap, Souveraine magt en autoriteyt, deselve Supplianten geconsenteert, geaccordeert ende geoctroyeert hebben, consenteren, accorderen ende octroyeren, mits desen, dat sy, by continuatie, de voorz. Wercken, soo van Treurspellen, Blyspellen, Klugten als andere, reets gemaect en ten Tooneele gevoert, en als nog in het licht te brengen, den tyt van vyffien eerst achter een volgende Jaren, alleen binnen onsen landen, sullen mogen drucken, doen drucken, uytgeven en verkopen, verbiidende daerom allen en een ygelyk, de voorz. werken, in 't geheel ofte ten deele, naer te drucken, ofte, elders naergedrukt, binnen den selven onsen lande te brengen, uyt te geven ofte verkopen, op de verbeurte van alle de naergedrukte, ingebrachte, ofte verkogte exemplaren, ende een boete van drie hondert guldens, daer en boven, te verbeuren, te appliceren een derde part voor den Officier, die de calangie doen sal, een derde part voor den Armen der Plaetsen daer 't casus voortvallen sal, en het resterende derde part voor de Supplianten, alles in dien verstande, dat wy de Supplianten met desen onsen Octroye alleen willende gratificeren tot verhoedinge van hare schade door het naedrukken van de voorz. Wercken, daer door in genigen deele verstaen den inhoud van dien te autoriseren, ofte te advoueren, ende, veel min het selve onder onse protectie en de bescherminge eenigh meerder credit, aensien, of reputatie te geven, nemaer de Supplianten in cas daer inne iets onbehoorlyks soude inslueren, alle het selve tot haren laste sullen gehouden wesen te verantwoorden, tot dien eynde wel expresselyk begeerende, dat by aldien sy dese onse Octroye voor de voorz. Wercken sullen willen stellen, daer van geen geabbrevieerde ofte gecontraheerde mentie sullen mogen maken, nemaer gehouden sullen wesen het selve Octroy in 't geheel, en sonder eenige Omissie, daer voor te drucken, ofte te doen drucken, ende dat sy gehouden sullen syn een exemplaar van alle de voorz. Wercken, gebonden en wel geconditioneert, te bren-

brenge in de Bibliothecq van onse Univerfiteyt tot Leyden, ende daer van behoorlyk te doen blyken, alles op pene van het effect van dien te verliefen, ende ten eynde de Supplianten defen onfen Octroye ende confente mogen genieten als naer behooren, laften wy allen ende een ygelyk, die 't aengaen mag, dat fy de Supplianten van den inhoud van defen doen laften ende gedogen, ruftelyk, vredelyk ende volkomentlyk genieten ende gebruycken, cefferende alle belet ter contrarië gedaen. Gedaen in den Hage, onder onfen grote Zegele, hier onder aen doen hangen op den een en twintigfte May in 't Jaer onfes Heer en Zalig makers, een duyfent fes hondert negen en negentigh.

A. HEINSIUS.

Ter ordonnantie van de Staten

SIMON van BEAUMONT.

De Regenten van het Wees- en Oude Mannenhuis hebben, in haar voorfz. qualiteit, het recht van deze Privilegie, voor HET BEDURVEN HUISHOUWEN, *Kluchtspel*, vergund aan de Erfgenaamen van *J. Lescaijfe*.

In Amfteldam, den 29. October, 1703.

VERTOONERS.

- ALBARTUS, Vader }
GEERTRUID, Moeder } van Agatha.
LICHTHART.
AGATHA, Vrouw }
ELIZABETH, Dochtertje } van Lichthart.
JANTJE, Zoontje }
JURRIAN DE MOF, een Bakker.
SMEERLAP, een Kommenysman.
TRYN, een Brandewynsvrouw.
SARA, }
REIMERIG, } Slampamfters van Agatha.
LOUIS, een Knecht van 't Verbeterhuis, doch by
Lichthart een gewaande Waal en Sargiant.

ZWYGENDE.

Vier Arbeiders.

't Kluchtſpel ſpeeld in het huis van Lichthart.

H E T
 B E D U R V E N
 H U I S H O U W E N ,
 K L U C H T S P E L .

E E R S T E T O O N E E L .

A G A T H A , J A N T J E .

A G A T H A .

J Antje, daar is een flesje, ga heen en haal by Tryn,
 Maar houd het onder je rok, een mutsje Brandewyn.

J A N T J E .

Ik zal, Moeder: maar 't geld.

A G A T H A .

Zeg dat ik haat morgen zal betaalen.

J A N T J E .

Moeder, ik durf by Tryn geen Brandewyn meêr te borg
 haalen.

Van de morgen, toen ik ook een Mutsje voor je haalde,
 keefde vrouw,

En zei, dat ze, zonder geld, geen Brandewyn meêr
 geeven wou;

Dat je haar alzo dikwils uitgesteld had, met te zeggen,
 morgen zal ik geld ontfangen:

Maar, dat ze van daag, voor 't laatst, zou komen
 maanen, kwam je 't haar niette langten.

De Bakker, en Kommenysman, riepen me onderweegen
 ook aan,

En die zeiden het zelfde.

A G A T H A .

Goet. Gajy maar heen, die dingen zullen wel gaan.

8 HET BEDURVEN

TWEEDE TOONEEL.

AGATHA, ELIZABETH.

AGATHA.

Elizabeth, Elizabeth.

ELIZABETH.

Moeder, wat is van je believen?

AGATHA.

Jy hebt gisteren weêr by Grootmoeder, al wat hier omgegaan is, weezen overbrieven.

Hoe dik wijs dat ik jou, om het uit den huis klappen sla, 't helpt niet met al:

Maar hoor ik het weêr, je zult 'er zo van hebben, dat het jou wel een maand lang heugen zal.

Ik wil niet, dat je, buiten myn weeten, jou voeten daar ooit zult zetten.

En dat loopen, in de buurhuizen, zal ik jou ook wel belletten.

Ga naar achteren, Slons, en als Vader opstaat, kom, en waarschouw me dan.

DARDE TOONEEL.

AGATHA *alleen.*

Die Klappy maakt dat ik met myn Kornuitjes, niet eens vrolyk weezen kan,

Of ik heb het snappen van haar lange tong te vreezen.

Stuur ik haar school of van honk, het zou al 't zelfde weezen.

Doch ik moet zien, als ze zomtyds meê een veeg uit de pan krygt,

Of ik haar, daar door, niet kan leeren, dat ze maar hoord, en ziet, en zwygt.

Jantje die is noch onnoozel, en myn zoon Jakobus daar ik my ook voor moest wachten,

Heeft gezegt; ik ga by myn Patroon slaapen, voor eenige nachten.

Myn

Myn Man zal wis noch uitgaan, en komen niet t'huis voor morgen tegens den dag.

Terwyl meen ik my, met myn Vrindinnen, te toeven, dat het toeven heeten mag.

Ik heb myn fyne Oor diamanten verkocht, om eens lustig te sineeren;

En gelyke valsche in de plaats gehangen, om alle achterdocht te weeren. *Daar word geklopt.*

Dat zal Jantje met de Brandewyn zyn, ik mag open doen.
„Maar och! het is Vader en Moeder, dit gaat tegen myn vermoën.

VIERDE TOONEEL.

ALBARTUS, GEERTRUID, AGATHA.

ALBARTUS.

WAar is je Man, Agatha? en Jakobus, is die noch niet t'huis gekomen?

AGATHA.

Vader, myn Man slaapt, en Jakobus blyft by zyn Patroon, die heb ik in geen week vernoomen.

ALBARTUS.

Jou Man slaapt, en Jakobus zou hier in de Stad zyn, ten huize van zyn Patroon?

Maar deze Brief luid heel anders. O! jou schandvlek, en verdriet van jou Ouders, en deugdzaame Zoon.

GEERTRUID.

Luister eens toe, Voddemoër, Vader zel leezen, wat die vroome jonge Blom, aan ons heeft geschreeven.

ALBARTUS leest.

Eerwaarde en Deugdzaame Grootvader en Grootmoeder,

DEze dient tot uwen troost, en bekendmaaking dat ik my in dienst heb begeeven, als Sekretaris van eengroot Heer, en met hem naar Engeland vertrokken ben. Verschoon myne stilzwygenheid in dezen. Het berucht slecht gedrag van myne Vader en Moeder, ik zeg het met harten leed,

leed, heeft my doen rezolveeren om hunne schanden, die my, in myn Vaderland steeds voor de scheene sprong, waar het moogelyk, te ontwyken. Myse jonger Broeder en Zuster beween ik, en verzoeken lieden het opzigt over hen, op dat zy, door het kwaade voorbeeld van hunne Ouders, op geen doolweg geraaken. Myaangaande, ik heb hunne opvoeding niet te danken, 't valt hart dat een Kind zulks moet zeggen, dat ik, zynde in de eerste vuurigheid van myn jeugd, het pad der ondeugden niet ben ingeslaagen; en ik verhoope dat gy lieden zo veel meer vreugd aan my, als gy aan myne Ouders verdriet ziet, zult aanschouwen. Ik wensche aan u lieden, en myne Zuster en Broeder alle welvaard, en myne Ouders beterschap van leeven.

Londen den 6. Augusti, 1703.

JAKOBUS.

ALBARTUS spreekt voort.

Is het niet fraai, dat een kind zo komt klaagen over zyn ouders onbetaamelyk leeven?

AGATHA.

Vader, ik beter my immers; maar myn man kwam weér van de morgen eerst t'huis,

Zo dronken, als een zwyn. Och! het is me zulk een kruis!

En ik moet de meeste schuld draagen, dat myn Man van een Koopman tot een Kantoorknecht is vervallen, Daar ik nu zo sober en zuinig leef.

GEERTRUID.

Ja, nou het hammetje op is, zel jy de bot gallen. Maar jy moest zuinig geleefd hebben, eer je de naam van Juffrouw Verkwisting kreeg;

En je doet het noch niet, schoon je Capetaal op is, kisten enne kaffen gantsch leeg.

We hebben jou al tot driemaal toe op nieuw gezet in je huishouwen;

Maar veur de vierdemaal, Dochter, zelle we jou wel waarschouwen.

Eer-

Eergisteren heb je, om de Bakker en Kommeny te betaalen, noch over de dertig guldens van my gehad. Maar we zellen in 't kort een ander gangetje met je gaan, verstaaje dat?

AGATHA.

Schoon men 't my verwyrt; myn Man die...

ALBARTUS.

Jy hoeft ons dat niet te verhaalen. Wy wecten wel, dat jou Man, ver te buiten ging, de Burgerlyke paalen.

Dat je over de honderd en tachtig duizend guldens by malkander brogt, toen je bent getrouwd.

En dat jy en hy leefde of je een hooischaar had opgepropt van zilver en goud;

Dat hy, zynde een Koopman, de rykste adel van 't land, in staat houden, dorst braveeren.

Doch daar zyn meêr zulke onbezonnene, die op zodanig een wys ten achteren teeren.

De slechten tyd doet het niet: maar na de Fransche mode te leeven, in alle overdaad en pracht.

De oude Hollandsche zedigheit, en zuinigheit, word nou by veele bespot en veracht.

Ik hoorde laatst, in een deftig gezelschap daar oude en jonge lieden te zaamen vrolyk waaren,

Den eenen Jongeling den ander, aardig in zyn schild waaren.

Na de maalyd was het jong Gezelschap, tot vermeerdering van de vreugd,

Aan 't dansen geraakt, daar veel oude lieden, meê 't spoor volgde van de wulpsche jeugd.

Onder allen, was een jong Heer, groot van verstand, ervaaren in veel weetenschappen en zeden,

Die van eene der Jonkers verzocht wierd, hy wilde meê met eene der Juffers ten Dans treden;

Schoon hy wel wist, dat hy niet dansen kon: waarom zy hem ook, onder malkander, hielden voor de zot:

De Heer, het weigerende, zeide, ik merk wel, myn Heer, dat gy met my dryft de spot;

Excuseer my, sprak den ander, een Heer zo wel gemaakt, zo fluks en jong van jaaren,

Die by het Jufferſchap zo aangenaam is, en in zo veel weetenschappen ervaaren,

Kund gy niet alles danſſen, dans ten minſten een gemeene Minuet, Boéré, of Courant;

Dans een Gek, of plompe Boer, naar uw eigen aard en verſtand.

Den ander antwoorde: myn Heer, die beide kund gy volmaakt preſenteeren.

Ik meen dat het een Koopmans zoon nutter is, de Koopmanschap, als danſſen, te leeren.

Ik veracht het danſſen niet, om die geen, die het buiten zyn ſtyl gebruikt, als een exercitie van vermaak;

Maar gy, die geen ſtyl van doen hebt, noch zoekt, zult uit die zaak,

Dit voordeel kunnen trekken, dat, als uw Capitaal u zal hebben begeeven,

Gy uw dienſt aan de Opera preſenteerd, om dan van het danſſen te leeven.

Ik meen dat ze altemaal lachten.

G E E R T R U I D.

Ja, Vaâr, het ſtaat me ook noch wel veur. Die Jonker Danſer, droop, zonder aſſcheid van het gezelschap te neemen, ſtilletjes deur.

Ik mien dat was een maaltyd, gien prins kon ze koſtelyker hebben doen beſtellen.

Toen docht ik noch om het geen ik te Amſterdam eens heb hooren vertellen,

Van die Heer, die in zyn gaſtmaal verbeelde de oude en hedendaagſche tyd.

Toen het eerſte gerecht op kwam, zei hy: zo hebben wy ons geld gewonnen; by het tweede, zo kunnen wy het noch ſtaande houden; en by het derde, zo raaken wy het weêr kwyt.

En zo ben jy lui jou geld ook kwyd geraakt: maar dit kom ik jou ontdekken,

Dat wy jou onze onderstand te eenemaal zullen onttrekken.

Jou man heeft dezak al van zyn Koopman: want hy ziet naar 't Kantoer niet meêr om.

Nou mag hy, gelyk hy al lang gereuteld heeft, hooren naar 't geluid van de Trom;

Want my is flus gezeid, dat hy al dienft heeft.

ALBARTUS.

Moêr, kyk Agatha eens aan, zy is wis weêr beschonken.

GEERTRUID.

Ik geloof het ook, Vaâr, me dunkt dat ik ruik dat ze Brandewyn heeft gedronken.

AGATHA.

Brandewyn, Moeder!

GEERTRUID.

Ja, Brandewyn, Agatha; mien je dat ik niet ruiken kan?

Jy drinkt je, in Wyn en Brandewyn, zo wel dronken, als je Man;

Met jou Slampamsters, Schorrymorrrys, die dagelyks by je verkeerren.

Maar, dat ryk is op het hoogft, dat wil ik jou wel zweeren.

Jy hebt je beloofd te beteren; maar, gisteren was je noch zo dronken als een Zwyn.

ALBARTUS.

Toen had ze een Theetje gedronken, en dan moet 'er een zakkertje op zyn.

AGATHA.

Ruik ik naar Brandewyn, Moeder, dat moet je me vergeeven.

Ik heb ze niet geproeft zedert jy my daar laaft over hebt bekeeven;

En dat is nu zes weeken geleên. En, die u heeft gezegt,
Dat

Dat ik gisteren dronken was, heeft u kwaalyk onderrecht.

GEERTRUID.

Wy weeten 't wel, jy ontkend alles, en liegt, als een wachter.

VYFDE TOONEEL.

JANTJE, ALBARTUS, GEERTRUID, AGATHA.

AGATHA.

BEnjedaar, Jantje, ga heen, en breng het flesje met Eek maar achter.

JANTJE.

Je hebt me immers om Brandewyn gestuurt, Moeder, maar om geen Eek.

ALBARTUS *aan 't flesje ruikende.*

Geef het my, Jantje, en loop achter. 't Is Brandewyn. Is dat Eek, Agatha? nou spreek.

GEERTRUID.

Dat zel het eerst in zes weken dan hieten, dat zy de Brandewyn weêrzel proeven.

Och! och! wat zel ons noch overkomen!

ALBARTUS.

Hoor, Moêr, of wy ons al kwaad maaken, en bedroeven,

Hier is geen zalf aan te sryken, 't is een bedurven Huis-houwen, dat is klaar.

De Vrouw schuift bet op de Man, en de Man op de Vrouw, en den een heeft zo veel schuld, als den aâr.

Wy moeten, nu wy permissie van de Heeren hebben, maar een eind maaken van de zaaken.

AGATHA.

Maar, Vader en Moeder, vertoest een oogenblik, ik zal u de waarheid bekend maaken.

AL-

ALBARTUS.

Dat zel'er weêr eentje weezen, Liefste, trots de Antwerpze Courantier.

AGATHA.

Als myn Man opstaat, als hy dronken geweest is, heeft hy voor een manier,

Dat hy een mutsje Brandewyn moet hebben, of al zyn leeden beeven.

En weiger ik hem dat, of vergeet ik het, dan heb ik zulk een leeven,

Dat'er de Buuren van uit kyken, doch hy heeft me verboôn,

Dat ik het u nooit zeggen zou.

GEERTRUID.

Wel, ik moet het bekennen, die leugen is schoon.

AGATHA.

Als myn Man op staat, zul je't zelfs kunnen zien.

ALBARTUS.

Ons leid aan jou, noch aan jou Man, niet meêr geleegeu.

Daar staat jou flesje, dat kun je, voor't laatst, noch eens uit veegen.

AGATHA.

„ Voor't laatst.

ALBARTUS *stil tegen Geertruid.*

„ Hoor, Hartje, ik zal, terwyl Lichthart noch is te bed,

„ Eens aan Louis, de knecht van't Verbeterhuis, gaan verneemen, of hy, en al't volk, klaar is, op dat onze aanslag voort word gezet.

„ En zeggen aan Louis, dat hy, weêr als een waalsch Sergiant verkleed, van wien Lichthart meend, dat hy gisteren dienst heeft genoomen,

„ Gelyk by ons bestooken was, aanstonds, om met hem, akskaks, naar't Garnisoen te vertrekken, hier moet komen.

GEER-

GEERTRUID.

„Ja doet dat maar, Albartus; want hier is toch geen beterſchap te wachten.

ALBARTUS.

„Een van de Heeren, die 't Fiat
„Op ons Rekweſt heeft getekend, vroeg me ſlas, of
Lichthart en Agatha nu al in 't Verbeterhuis zat.

„Ik zei dat wy 't vaſt werkſtellig maakte.

AGATHA.

„Wat mag Vader en Moeder daar zo ſtil
met malkander overleggen?

ALBARTUS.

Kom laat ons gaan. Jantje, Jantje, je moet tegens den
avond met Elizabeth eens tot onzent komen, wy
moeten je wat zeggen.

ZESDE TOONEEL.

JANTJE, AGATHA.

AGATHA, *Jantje ſlaande.*

JOu Guit, moeſt jy juist zeggen dat het Brandewyn
was, koſt jy niet maar ſtil naar achteren gaati,
Zeg, Schelm? ik zal jou noch armen en beenen aan
stukken ſlaan.

JANTJE, *huilende.*

Och! Moederlief, ik zal het nooit weêr doen, ik zal al
myn leeven zoet weezen.

En nooit meêr iets verklikken.

ZEVENDE TOONEEL.

ELIZABETH, JANTJE, AGATHA.

ELIZABETH.

MOeder, Vader is al van het bed opgereezen.

AGATHA, *binnen gaande.*

Iswel.

ELI

ELIZABETH.

Wat heb je gedaan, Jantje, wat is 'er geschied?

JANTJE.

Moeder had me om Brandewyn gestuurt, en terwyl was
Grootvader en Grootmoeder hier gekomen, en
dat wist ik niet;

En toen ik weêr kwam, zei Moeder; Jantje, wilt het
Flesje met Eek maar naar achteren draagen.

En ik zei, onnoozel, 't is immers Brandewyn, maar geen
Eek; en daarom heeft Moeder my geslaagen.

ELIZABETH.

Jonge, dat moest je niet gezeid hebben, toen Moeder
van Eek sprak.

JANTJE.

Och, ik docht 'er niet om.

ELIZABETH.

Ja, daar even heeft Moeder my ook wel hart
en sprak

Bekeeven, en gezeid, zo het ooit weêr kwam te beuren,
Dat ik by Grootmoeder liep klikken, ze zou me ver-
scheuren.

Zy wil niet dat wy daar, zonder order, ooit gaan.

JANTJE.

Maar, Grootvader heeft
me belast,

Dat wy zaamen tegen den avond daar moeten komen,
misschien wel te gast.

Ik zou liever by Grootvader, als by Vader en Moeder,
willen wonen blyven;

Want die kyven en vechten alle daag.

ELIZABETH.

Och! Jantje, ik hoor ze al weêr kyven!

JANTJE.

O lieventyd! Zus, hoor, Vader gooid het goed van
de Wand!

Was ik zo groot als Jakobus Broër, ik trok naar een
aâr land,

ELIZABETH.

Zwyg, daar komen ze.

ACHTSTE TOONEEL.

LICHTHART, AGATHA, ELIZABETH, JANTJE.

LICHTHART.

IK zeg, geef me geld, zonder meer tegen spreken,
Of ik zal hier ook, alles wat 'er is, stukken slaan, en dan
jou den hals breeken.

Ik wil geld hebben, 't is alzo goed dat ik het verzuip, als jy.

AGATHA.

Ik heb geen geld, Lichthart.

LICHTHART.

Dat lieg je, jou verkwiftende Pry.
Kyk, dat gelykt nou die Juffrouw wel, die 'er zo grootfch
kon palleeren.

AGATHA.

En jy die Heer, die niet langer als twee maanden droeg
een pak kleeren.

LICHTHART.

En jy, dartele Vel, had alle maanden een nieuw, van de
kostelykste stof

Die 'er te krygen was, en na vier weeken heeten het
kleed of.

Je hield vier Meiden, en twee Kammeniers, en liet haar
bevoolen het huishouwen.

Driemaal 's weeks noode je een bezoek, van vyfen-
twintig en meer Juffrouwen;

Hoe buitenpoorig jy die ook trakteeerde, noch was je
zelfs nooit voldaan.

Hoe zou een Koopman, door zulke en andere verkwif-
tingen van zyn Wyf, kunnen bestaan?

Jou overdaad en darteelheid is oorzaak, dat we zo achter
uit zyn gevaaren.

Het

Het heugt me noch, hoe jy 't maakte, toen we eens tot
Amsterdam op de Schouwburg waaren.

We zaten in een Logie, en jy merje gat naar het Tooneel,
het heele Spel door;

Je danste, zong, en snapte, zo hart, dat de Acteurs
riepen, geef wat gehoor;

En wat ze uit de Staanplaats riepen, is my ook niet ver-
geeten.

AGATHA.

Ik zag dat het daar de mode scheen, onder veele die in de
Logies waren gezeeten.

Ik kwam 'er niet om het Spel, maar om het jufferschap
te zien, en te worden gezien;

En of ze uit de Staanplaats wat riepen, zy kunnen my
myn plezier niet verbiên.

Maar jy spreekt noch van myn achteloos huishouwen,
van myn bezoekjes en trakteeren;

Maar als jy met een Chaize met twee Paarden, alle daag
uitreed, dat was dan ook Negotieeren;

En Maaltyden op den Doelen aanrechten van dertig
Dukatonen,

Dat deê niet ten achteren teeren, maar verrykten ons.
Alle weeken een zakje schellingen of drie te ver-
speelen,

Dat slyft de koopmanschap, en kon myn Heer Licht-
hart niet scheelen.

Jy hebt met jou handeldryven gedaan, als je nou met je
kantoor doet,

Daar zie je niet meêr naar om: want op de kroeg ben je
te zoet.

LICHTHART.

Jy hebt me de kop op hol gebragt, door al jou pronken
en praalen.

Kom, kom, geef maar geld, want ik moet in den Uil,
voor 't laatst myn hart noch eens ophaalen.

Ik heb gisteren dienst genoomen, om van jou niet meêr
te worden geplaagd,

En trek naar 't Leger, dan zul jy leeven kunnen, zo als
het jou behaagt.

Dan zal ik jou met jou Stampampsters, niet weêr het
huis uit jaagen.

Vader en Moeder zullen voor onze Kinderen wel zorg
draagen.

Onze Jakobus, zeg je, dat naar Engeland is, puik! zo
raaken wy gemakkelyk van malkaâr verloft.

Jy moogt om een goed heen komen zien, of haalen by
jou Kornuitjes de kost,

Als je niet meêr te borg kund krygen, noch de menschen
uitzuipen.

Ik zeg, geef me geld, of ik zal je zo dicht, als een
Brandewynstuk, kuipen.

AGATHA.

Waar zou ik het van daan haalen? zeg, dronken Hond?

LICHTHART.

Kom, geef me de hand, Wyf, want de Brandewyn
stinkt noch, als een Varken, uit jou mond.

Het geld van dat goed, dat je van de week hebt weezen
verkoopen,

Kan noch niet op zyn.

AGATHA.

Zou het niet? dat heb jy altemaal verzoopen.

LICHTHART.

Dat lieg jy, Karonje. Ook gaf Moeder, eergisteren,
jou noch geld,

Om de schuldenaars te betaalen, en dat heb je 'er noch
niet geteld.

AGATHA.

Ik kan je geen geld geeven: want al sloeg je me dood,
noch was je moeiten verlooren.

LICHTHART.

Ja, ja, ik zie al geld, die Diamanten, die daar hangen
aan jou ooren.

AGATHA.

Holla, daar vecht ik om, Lichthart.

ELIZABETH.

Och, Moeder!

LICHTHART, *haar de Diamanten van't hoofd rukkende.*

Maar ik ook, Juffrouw Agatha.

JANTJE.

Och, Vader!

AGATHA.

Jou Schelm, jou Dief.

LICHTHART.

Ik heb ze al, en heb je me lief, zo volg me na.

NEG ENDE TOONEEL.

AGATHA, ELIZABETH, JANTJE.

AGATHA.

Dien Schelm is 'er meê voort, ik docht dat hy me de ooren van de kop zou rukken,

Daarom liet ik ze maar slippen: doch hy zal 'er zyn gewenschte vruchten niet van plukken.

Hy heeft niet 't geen hy meend: maar het slimste van dit geval,

Is, dat het nu, dat het valsche Diamanten zyn, uitkomen zal.

Voor het geld van de fyne, meen ik van avond te Collationeeren.

Ik heb acht Boeteljes Wyn gekocht, en een Bout by de Kok te lardeeren.

Maar zo het waar is, dat myn Man dienst genoomen heeft, en weg gaat,

Zal ik wat omzichtiger moeten zyn, en letten op myn staat.

Dat woord dat Vader straks zei: die Brandewyn kun je voor 't laatst noch eens uit veegen,

En dat siil spreken met malkaâr, maakt me al vry wat verleege.

Moeder zei ook, dat ze ons haar onderstand geheel ontrekken zou.

12 H E T B E D U R V E N

En zo dat eens waar wierd, was ik een bedurve vrouw.
Ei, ei, tut, tut, een onnutte zorg komt vrees in my
verwekken:

Ik ben haar kind, zy kunnen, noch durven my haar
onderftand niet onttrekken.

Laat ik maar om de vrengd van tavond denken; weg
met alle verdriet.

Maar jy, Kinderen, zo je iets klapt van 't geen hier ge-
fchied,

Je weet wat dageraad ik je beloofd heb, zie toe, je
moogt vreezen.

Pas me ter deeg op het huis, ik moet eens heen en weêr
uit weezen.

J A N T J E.

Moeder, belieef je me eerst een stuk te geeven, ik heb
van daag noch geen eten gehad,

En 't is al lang na de middag, ik heb zuik een honger.

A G A T H A.

Neen: je moet wachten tot dat

Ik weêr kom, dan zal ik je alle beide de buik ter deeg laten
vullen.

Wees maar te vreden. Get, Jongens, we zullen zo
lekkertjes smullen.

T I E N D E T O O N E E L.

E L I Z A B E T H , J A N T J E .

J A N T J E .

J A , ik kan zo lang niet wachten, Zus, myn honger
is te groot.

E L I Z A B E T H , *cen Booteram uit haar zak krygende.*

Hou daar, Broêr, daar is een dubbelde Booteram van
Farwen Brood.

Die kreeg ik van Juffrouw Allet, daar heb ik weezen
eeten.

Zygaf me dit voor jou, maar ik had het vergeeten.

Hoor,

Hoor, Jongen, ik ben 'er slim op: als ik by Karel'tje te speelen ben,

Blyf ik gemeenelyk zo lang tot dat ze gaan eeten, en Dan steek ik hem in, dat hy zal vraagen, of ik meê eeten mag, en dan eeten wy zaamen.

Maar ik hoor Juffrouw Allet dikwils zeggen, Juffrouw Agatha behoorden haar te schaamen, Dat ze haar kinderen zo laat loopen, 't is gantsch geen fatzoen;

Past haar Man niet op, zy behoorden het ten minste te doen.

Kom, eet je stuk ras op, Jantje. Maar, elleweeken, Daar word geklopt.

JANTJE.

Ik zal myn stuk stilletjes weg steeken.

E L F D E T O O N E E L .

JURRIAN, ELIZABETH,

JANTJE.

JURRIAN.

GOden dag, Kinders; is Moder nicht te hoes?

ELIZABETH.

Neen, Jurrian.

JURRIAN.

I jo, dat is dan wol tho euvel dat ik 'er nimmer te hoes vinden kan;

Ont, sprek ik heur bi den weg, 't is maargen wol ik di betoelen.

Onder des, zorg ik, dat den Henker die maargen al is weezen hoolen:

Want zi kamet nicht in 't licht, of wel dyn Moder kamet nicht hervor.

Ik habe jou luiden al brood geborget bi nooft ien rond Joor,

Ont krieg kyn geld veur mien brood: man hooret, naar dezen

Borg ik kyn oortjen brood meêr, of mien noom zol kyn
Jurrian weezen.

ELIZABETH.

Dat 's Moeders klop, daar zal ze weezen, geloof ik,
zeker en wis.

JURRIAN.

Het mogt ien scheet in dien kleine neuze weezen, ik zie
wol dat het Smeerlap, de Kammenysman, is.

TWAALFDE TOONEEL.

JURRIAN, SMEERLAP, ELIZA-
BETH, JANTJE.

SMEERLAP.

WEl, wannier zel jou Moêr iens komen, om men
te betaalen?

Me dunkt, zy slagter miêr, zy weet maar van borgen
en haalen,

Maar van gien geld geeven. Waer isse?

JURRIAN.

I! de Moder is nich te hoës;
Moeft i ook al geld haben, Naber?

SMEERLAP.

Ja toch, en 't is of'er de Droes
Meê speuld, wannier ik kom, ik kan 'er nimmer t'huis
vinden.

Wel, jou Moêr moet wel veel alfrezen hebben, of veel
vrinden,

Dat zy zo geduurig het gat uit is; maar, zo ze me niet
en betaald. ....

ELIZABETH.

Moeder zal je ook wel betaalen; wy hebben zo lang
Waar by je gehaald,

En....

JURRIAN.

Jo, ze wold betoolen, wen ze ons naakt en blut hab
gemaakt; man by myn leeben,

Wen

Wen ze mie, zo bald als ik wiedcr kam, kyn geld komt
tegeeben,

Wol ik ze. ....

SMEERLAP.

Daer word geklopt, daer zel ze mogelyk zyn.

DARTIENDE TOONEEL.

JURRIAN, SMEERLAP, TRYN,

ELIZABETH, JANTJE.

TRYN.

WAerom komt jou Moer my gien geld brengen? zy
haald men Brandewyn,

Het iene mutsje veur, en 't and're nae, en zy weet van
gien geld geeven;

Wat miend ze, dat ik de drank voor niet heb? zy mag
schrikken en beeven,

Zoze me van dezen dag niet betaald, zulk ien geweld
Zelik voor de deur maaken, 't is byget by de tien gulden
an geld!

Dat ze zo nu en dan an Brandewyn heeft verzoopen;
Ik heb liever dat zulke Klanten, op een and're tyd, men
deur veurby loopen,

Die altyd kletzen, en nimmermiêr van geld geeven
weeten, 't is gien fatzoen.

SMEERLAP.

Maar, waerom borg je iemand zo veul an Brandewyn,
ik zou dat niet doen,

't Zyn dingen die ze missen kunnen, voornamelyk de
vrouwen,

Want dat maakt zomtyds zo menig bedurven huis-
houwen.

JURRIAN.

I! praat daar nicht van, Naber, waar wol anders onze
Trien

Van leeben, die zo dik van moorzen is, wen een
zwien.

TRYN.

Wel, Boileknyper, wat heb jy op myn dikte toch te zeggen?

Het zou me niet veel scheelen, of ik zou 'er jou wel zo ien paar op jou tronie leggen,

Die dik enoeg waaren, Mofekind, verftae je dat,

Die hier over ien jaar, op ien strowis, bend komen dryven, met jou kaale gat.

Durf jy noch meê spreken, en ien woord in 't Capittel brengen,

Jy, Mof, die wel ien darde zemel onder jou Roggenbrood gaet mengen,

En jou Tarwen- en Wittebrood altyd maakt een loot of zeste licht.

Het zou me niet veel scheelen, of ik haalde je, met deze nagelen, 't gezigt

Op jou wangen.

JURRIAN.

! der dunder, begin een mool.

TRYN.

Wat zeg je, beginnen?

Alriê man.

SMEERLAP, *Tryn tegen houdende.*

Maar, Tryntje! maar, Tryntje! ben je wel by je zinnen?

TRYN.

Wat fchort jou te Tryntjes, Smeerlap, die al meê as de Mofpraat,

Ik zou niemand an Brandewyn zo veel borgen! Gut, waer ik op straet,

Ik zou jou en die Mof zo havenen, dat het jou lui zou heugen.

SMEERLAP.

Wel heden!

Wat gae je ook an, een menfch kan tegens jou gien reden Gebruiken, wel niemand heeft jou immers te nae gefproken.

TRYN.

TRYN.

Doe je niet,

Jou Memmert; dat kaekelen is door de Buurt al miêr
efchied.

Jy lui weet altyd van de Vrouwen haar Brandewyn drin-
ken wat te zeggen en te praaten,

Dat ik ze niet behoorde te tappen, noch in men kelder
te lacten,

Daer ze maar met malkander zitten te snappen, onder
een pypje Tabak, met een glaasje Sjamu;

En dat 'er zommige onder liepen, die haar neusdoeken,
of trekmutsen, en schorteldoeken verzoopen;

't is my nu

En dan al ter ooren ekomen, hoe jy lui door de Buurt
geduurig gaet snappen.

Maar, waerom zou men de Vrouwen zo wel niet mo-
gen tappen

As de Mannen, die 'er dikmaals wel de miêfte oorzaak
van zyn?

Maar, ik zel het jou lui noch wel betaalen, voorname-
lyk die Mof, of myn naam zel gien Tryn

Meêr weezen.

JURRIAN.

Wat wol jy de Mof betoelen, zeg, doe rechte Haaze-
kopinne.

Smeerlap houd Tryn vast.

TRYN.

Ik zeg, lact me los, Smeerlap, of...

SMEERLAP.

Zacht, zacht, laat ons hier niet beginnen
Te vechten, maar liever oppassen, op dat ieder an zyn
geld geraakt;

En hier toe is 't noodig, dat door ons het huis wel word
bewaakt;

Want daer word gezeid, dat haar Man, al voor Soldaat
dienst het enoomen.

Dies is ons de wacht bevoelen, om an ons geld te
koomen.

Haar

28 H E T B E D U R V E N

Haar Vader en Moeder, hebben haar schulden, alzo dikmaals betaald;

Dat ze 't niet miêr doen willen, daerom moeten wy oppassen, en in de voorbaat zyn, eer 't alles weg word chaald.

TRYN.

Ik ben te vreeden, maar ik zal die Mof noch betaalen, voor zyn schimpen en raazen.

JURRIAN.

Heur, Trien, jy moogd mie een mool in myn hinderste blaazen.

VEERTIENDE TOONEEL.

ELIZABETH, JANTJE.

ELIZABETH.

Och! Jantje! wat zal ons noch overkomen? maar, Waarom, of Grootvader en Moeder toch hebben willen, dat wy daar Tavond zullen komen?

JANTJE.

Wel, Zus, hoe kan ik dat weeten?

Ik zal, terwyl wy alleénig zyn, myn stuk, met een gaauwigheid op eeten.

ELIZABETH.

Och, Jantje! daar word weêr geklopt, 't zal Moeder zyn, steek weg

Jou stuk, hoe sta je zo? hoor je niet wat ik je zeg?

VYFTIENDE TOONEEL.

SARA, RYMERIG, ELIZABETH,

JANTJE.

RYMERIG.

Waar is jou Moeder?

ELIZABETH.

Die is uit.

S A R A.

Hoe! gaat ze uit, en laat ons ontbieden,
Om hier te komen? dat is al heel fraai!

R Y M E R I G.

Maar, wat waaren dat voor lieden,
Die daar zo knorrende uit uw huis kwamen, met
malkaâr?

E L I Z A B E T H.

't Waaren Luiden, die Moeder, zaamen spreken
wouden, maar
Waarom, dat weet ik niet.

S A R A.

Zy scheenen wel lustig te kyven.
Maar Kind, weet je niet, of jou Moeder lang uit zal
blyven?

E L I Z A B E T H.

Neen.

R Y M E R I G.

't Zal best zyn, dat wy maar weêr vertrekken,
't lykt nergens na,
Iemand te noden, en dan zelf niet in huis te zyn.

S A R A.

't Is waar, Agatha
Doet daar niet wel aan, de tyd diend beter waar ge-
nomen,
Wanneer de Mannen uit zyn, om by malkander te
komen.

R Y M E R I G.

Ik geloof dat ze iewers weêr aangezeild is, daar ze ge-
plakt zit, want zy heeft

Pik aan haar Rokken, als zommige Mans aan haar
Broeken, als ze komt, daar men de Fep geeft.

Daar word geklopt.

Elizabeth doet op.

ZES.

ZESTIENDE TOONEEL.

AGATHA, RYMERIG, SARA, ELIZABETH, JANTJE.

AGATHA.

Heer Juffrouw! ben je hier al? ik dacht u tot Kaatjes te vinden,
Want my wierd gezeid, toen ik na de Kok ging, dat ze eenige Vrinden
Op een Theetje had genood, ik dacht, daar zal Sara en Rymerig meê zyn.

SARA.

Maar, my dunkt, dat dat Theetje, geen kleintje met Brandewyn
Is gelardeerd geweest.

AGATHA.

Neen toch niet! 't was zuiver Kanneelwater,
Daar ons een zeker Heer meê beschonk, maar 't was maar voor Pater en Mater;
Want eer hy 't liet haalen, waaren'er eenigen, die eerst weg moesten gaan,
En die ook onder ons Collegie niet zyn, jy kund het wel verstaan.

SARA.

Maar, hoe veel Kanneelwater is 'er dan wel gedronken?

AGATHA.

Een pint.

RYMERIG.

Hoe sterk waar je daar toe?

AGATHA.

Met ons vieren.

SARA.

En ben jy daar van beschonken?
Ik mag wel een pint alleen op, en dan weet ik noch nergens van.

Ry-

RYMERIG.

Maar, de voorste maaken zomtyds dat 'er de achterste
niet in kan,
Zeid het ouwe spreekwoord.

AGATHA.

Zois 't; want, omjou de waarheid
te zeggen,

Ik had 'er al zo een half pint, eer ik uit ging, binnen
leggen;

Maar, ik weet raad; wy zullen 'er zo een ketel water
op zetten. Elizabeth,

Haal ondertusschen het Theegoed, lustig als een kind,
en zet

Het in order.

ZEVENTIENDE TOONEEL.

AGATHA, SARA, RYMERIG, JANTJE.

AGATHA *tegens de Juffrouwen.*

HEt water zal de sterke lucht weêr verdryven;
En daar na zullen wy eens lustig smullen, want myn
Man zal wel tot middernacht uit blyven,
Gelyk ordinaar zyn gewoonten is. De Kok zal de
Kiekepastaai,
Met het gebraad, over een uur brengen; ik heb 't alles
fraai
En net beschikt; en van de morgen acht lekkere boeteljes
Wyngekreegen,
Die wy met malkanderen van avond leeg zullen veegen.
'k Heb Juffrouw Kaatje, met noch een stuk of twee,
meê genood.

RYMERIG.

En wie zyn die toch?

AGATHA.

Zy woonen hier achter by de Sloot.

Ei! jy lui kend ze wel, 't zyn meê van onze Compliefen,
Die

32 HET BEDURVEN

Die geen struif, om een ei, bederven zullen, noch tyd verliezen,
 Om meê eens vrolyk te zyn by 't gezelschap, zy zyn ook heel geestlig van aard,
 En, onder de trein van ons volkje, voor braave drinkers vermaard;
 Zy doen altyd botje by botje, en willen nevens een ander meê betaalen.
 Wy zullen hier, niet minder, als myn Lichthart in de Kroeg, ons hart ophaalen,
 En met malkanderen, van dezen avond, eens lustig vrolyk zyn.

ACHTIENDE TOONEEL.

AGATHA, SARA, RYMERIG, ELIZABETH met het Theegoed, JANTJE.

AGATHA.

IS't water haast klaar?

ELIZABETH.

Zo strak, Moeder.

SARA.

Juffrouw, laat ons eerst
 jou Wyn

Eens proeven, en een boetelje zamen van de huig lichten;

Want ik heb van middag te gast geweest, by een van myn Nichten,

En vry bartelyk gegeeten, zo dat ik al wat dorstig val.

Daarom heb ik rechtevoort wyndorst.

AGATHA.

Ik ben te vreden, ik zal

Der jou een haalen.

NEGENTIENDE TOONEEL.

SARA, RYMERIG, ELIZABETH,
JANTJE.

SARA tegen *Elizabeth*.

JY moet 'er wat op letten,
En 't goed zo wat ter deeg in order op de tafel zetten;
Ziezo, Kind, dat daar, en dat weêr hier, en dat aat
de andere zy.

ELIZABETH.

Juffrouw, 't staat immers wel.

SARA.

Het staat niet wel, Kind, ô gy
Zyt noch jong, en weet niet beter.

RYMERIG.

Zy zal wel beter leeren,
Als ze eens een jaar of tien ouwer is, en by de Thee-
gezelschappen komt te verkeeren.

TWINTIGSTE TOONEEL.

AGATHA, SARA, RYMERIG, ELI-
ZABETH, JANTJE.

AGATHA, tegens *Elizabeth en Jantje*.

G A jy lui maar binnen, en pas op het water, dat het
gaar word.

EENENTWINTIGSTE TOONEEL.

AGATHA, SARA, RYMERIG.

AGATHA.

W At dunk je, Juffrouws, als 'er zulke acht leeg zyn
gestort,
Zal 't dan niet wel gaan kunnen?

SARA.

'k Denk, dat we 't 'er wel
meê zullen stellen.

C

RY-

RYMERIG.

Meê stellen, zeg je; ik zou jou wel and're dennen vertellen

Kunnen, die ik onlangs noch zelve by heb gewoond,
Onder een gezelschap van vieren, daar der van zulke
twaalf, niet een werd verſchoond.

SARA.

Dat was ook al wat grof geſponnen, trouwens, daar
zyn vrouwen,

Die yder, voor haar hoofd, wel een Stoop binnen kunnen
houwen.

AGATHA.

Ja, maar het Theewater, doet 'er tegenwoordig ook
veel toe, dat weet ik by my zelf;

Want zo dra ik voel, dat my de Wyn of Brandewyn
by de neus krygt, zo zet ik 'er een Kopje of elf,

Ja, zomtyds wel twintig, met water, op, dat me weêr
fris maakt, en zo geloof ik dat and'ren

Ook doen, als zy eens te veel gedronken hebben met
malkand'ren.

SARA.

Dat 's recht, want door het water raakt men die ſtarke
vochten weêr kwyt;

Jy weet wel, wat ik zeggen wil.

AGATHA.

Heel wel, maar laat ons de tyd,
Met praaten niet verſlyten. Juffrouws, 't zal je ge-
zondheid weezen,

Elk een trooitje in het rond, wy zyn nu buiten vreezen.

Als de Mannen haar hart op haalen, moogen 't de
Vrouwen meê wel doen. Zie daar,

Nu is 't jou beurd.

SARA.

Dat 's lekkere Wyn.

AGATHA.

Nou luſtig, rep je maar.

TWEË-

TWEEENTWINTIGSTE TOONEEL.

AGATHA, SARA, RYMERIG,
SMEERLAP.

SMEERLAP.

HA! ha! Juffrouw, vind ik je eindelyk iens t'huis;
kom, nou zel je geld fchieten,
Eer dat ik weg gae, want dat wachten begint my al te
verdrieten.
Kom, kom, fchiet kuit.

AGATHA.

Wel, hoe kom jy in huis?

SMEERLAP.

Door de deur, die an
flond, Juffrouwbuur.

AGATHA *tegens de Juffrouwen.*

Ik heb die vergeeten toe te doen, toen ik in kwam.
Hoor, Smeerlapje, kom over een uur
Of vier eens weërom, dan zal ik je betaalen, ik heb nou
geen tyd.

SMEERLAP.

Dat is maar wisje wasje,
Ik gae hier niet van daen, dat zweer ik je by men dasje,
Veur dat je me betaald hebt.

SARA.

Wel, de Juffrouw zal je immers betaalen.

RYMERIG.

't Is geen fatzoen,
Op deze wys, een Juffrouw, in haar eigen huis te komen
maanen.

SMEERLAP.

Wat heb jy lui daer meê te doen?
Het zyne zaaken die buiten jou lui zyn, half blanks Juf-
frouwen.

Zie, hier zuipt men de Wyn, en t'huis heeft men niet te
eeten, en pas een fcherf om zich meê te klouwen.

SARA.

Wel, wat onbeleefden Beest is dat!

AGATHA.

Recht my hier geen geweld aan,
 En wil me voort vertrekken, of ik zal je voeten maaken,
 en leeren jou gaan,
 Versta je dat wel, Smeerlap;

SMEERLAP.

Jy, Juffrouw Uitzuipster! wou jy my de
 deur uitdryven en voeten maaken?
 Zie daer, byget, ik wou dat jy iens het hart had om my
 an te raaken,
 Ik mien, dat ik jou die gestrikte Frontansje, met die ge-
 poeijerde krullen, van jou
 Harfenbekken, met deze men handen, scheuren zou.

SARA.

Hoe veel moet hy hebben?

AGATHA.

Een gulden of dertig.

SARA.

Wel, maakt de Vent, om zo een bagatel, hier tegen
 Jou zulk een geweld?

AGATHA.

Ja, maar hy word spytig, om dat hy wat op de
 been komt, doch meest door valsch weegen
 En meeten, van Erweten, Boonen en Gort, en andere
 Waar...

SMEERLAP.

Wat

Zeg je daer? dat lieg je dwars en dubbeld door je hart,
 verstaec je dat,
 Juffrouw bedriegster, die alle menschen uitzuipt, en
 niemand zoekt te betaalen;
 Wou jy me zo een klak op den hals smyten, daer zel jou
 dit en dat voor haalen.
 Jou Schandvlek, van alle braave Vrouwen, jou Schud-
 demakooi.

Ei

Ei lieve, ziet 'er dat goed eens an haar gat hangen, zy
 beeld haar in, dat ze noch mooi
 En net op gedrild is, trouwens, van boven schynt ze
 noch wat te lyken,
 Maar jy Modde van Gompén, laet jou van onderen
 iens bekyken,
 Daer hangen moogelyk, de sletten en bellen, met spel-
 den an malkaâr.

A G A T H A .

'k Zeg, ga me voort de deur uit, eer ik 'er jou uit stoot.

S M E E R L A P .

Hede Peetjannetje! ien kantje van een daalder, maakt ien
 bakkesje van ien pond groot.

A G A T H A .

Ik zeg, dat je me voort gaat.

S M E E R L A P .

Belief je me eerst iens geld te langén,
 Want ziet, ik gae hier niet van daen, voor ik dat van jou
 heb ontfangen,
 Splint, Splint, moet 'er weezen, en daer meê is 't edaen,
 Al zou de hiele buurd op de bien komen, en overend
 Zo wil ik nou geld hebben. (staen,

S A R A .

Wel, dat zyn onlydelyke zaaken,
 Iemand in zyn eigen huis zo uit te schelden, en uit te
 maaken.

R Y M E R I G .

Hy zou het my voor niet niet doen, die rechte Schoft
 daar hy daar staat.

S M E E R L A P .

Wat schort jou te Schoften, Moêr Toffels? ik geloof
 dat het by jou meê al zo gaet
 As hier; jy lykt al meê ien groote Dame, an jou kleêren;
 Maar, wie weet of jy het Bieft niet en slagt, dat in het
 Spul van Janzopus komt, dat ze op het Akkede-
 mie speulen, die hem versierde met andere Bieften
 heur veêren;

33 H E T B E D U R V E N

Maar, toen elk de zyne weërhaalde, was hy naakt enne bloot,

Gelyk as deze bedurven Huishouster, die, as ze heur schulden betaalden, gien brood

Om te eetén hebben zou En, zo zyn 'er veel van die kaale Juffrouws en Jonkers,

Die 't op bedriegen en uitzuipen an leggen; die onbenierelyke Pronkers

En Pronkeressen mienen, as ze maar fraai voor den dag komen, dat men heur hoorde te ontzien;

Ja, ze durven je noch wel, as je komt maanen, de deur wyzen, en 't huis verbién,

Gelyk me deze Dame zo even noch wou vo eten maaken; en het huis uitjaagen;

Maar, ik ben byget voor gien driegen bang, noch voor slaagen.

Wacht maar een beetje, Jurrian de Bakker, met dikke Brandewyns Tryn,

Die willen nou ook geld hebben, en zellen dadelyk hier zyn;

Ze binnen maar evens iens naer huis gegaen, en lieten my zo lang oppassen,

Om jou waar te neemen, en, as je t'huis kwam, te verrassen;

Want, we hebben hier alle drie eweeft, toen je noch niet t'huis was:

Want, iemand zo geduurig voor de gek te houwen, dat komt niet te pas.

AGATHA, *hem staande.*

En dat komt nu te pas, voor jou raazen en voor jou schelden.

SMEERLAP.

Och! och! men neusje is an bloed.

SARA, *hem ook staande.*

Op deze wys moet men zulke Schoften vergelden.

SMEERLAP.

Och! och! dat zel ien blaeuw oog zyn.

RYMERIG, *hem ook slaande.*

En dat is 'er dan noch een.

Nou heb je de Rotterdammer fooi, ga daar nou mee heen.

SMEERLAP.

Och help! och help! men geeft me slaagen voor geld,
o gruwelyke dingen!

SARA.

Kom, willen wy hem de broek afstryken, en leeren hem
wat fynder zingen?

SMEERLAP, *op zyn knien vallende.*

Ik bid om genaden. „Och! och! hoe raak ik hier best
van daen,

„ Ier dat my deze drie heilsche Fuuren noch te schanden
slaen!

Heb ik wat te veel ezeid, ik bid u, wilt het me vergeeven,
Ik beloof't u, dat ik het nae dezen nooit miër doen zel.

AGATHA.

Ei! zie hem nou eens beeven.

Neen, neen, jy moet noch wat meër hebben.

RYMERIG.

Kom, laaten wy hem
Eerst handen en voeten vast binden, en dan yder met een
stok braaf kloppen; wat zeg je?

SARA.

Ik geef myn stem

Daar toe.

AGATHA.

Ik meë.

SMEERLAP.

Och! help, zy willen myn hier de huid af-
stroopen;

Dies zal de beste remedie hier voor me zyn, dat ik het
stet op ien loopen.

DRIEENTWINTIGSTE TOONEEL.

AGATHA, SARA, RYMERIG.

AGATHA.

Deur is by, daar mag een glas wyn opstaan; daar,
 vat an,
 Ik zal de deur sluiten, om dat.... Maar, och! daar
 komt myn Man.

VIERENTWINTIGSTE TOONEEL.

AGATHA, RYMERIG, SARA,
LICHTHART.

LICHTHART, *grypende zyn Vrouw de Boetelje, en
 Sara de Roemer met de Fontansje van 't hoofd.*

HA! ha! dat 's recht vanpas, by lo! hou, wil my
 excuceeren,
 Juffrouw, en denk niet, dat het geschied om jou te
 afrontceeren;
 Ik meende de roemer te grypen, en ik kreeg juist jou
 Fontansje meé vat.

RYMERIG,

Ik vlugt, en blyf hier niet.

SARA.

Ik volg u na.

VYFENTWINTIGSTE TOONEEL.

LICHTHART, AGATHA.

LICHTHART.

WAcht noch wat,
 En drink nou eens met my. Deur zyn ze, ja laat ze
 loopen.
 Wel, Juffrouw Slampampster, kan jy zo mooi jou Dia-
 manten verkoopen,

En

En valschen in de plaats hangen, om my te bedriegen?
ik docht

Van avond, met het geld eens vrolyk te weezen, maar
toen ik ze brogt

By de Goudsmit, om ze te verkoopen, vroeg hy my,
of ik de gek met hem kwam scheeren:

Hoe dat, zei ik: wel, om dat je my valsche Diamanten,
voor fyne komt prezenteeren,

Zeid hy my; en toen ik ze wel bekeek, zag ik 't ook;
dus liep ik voort

Beschaamd ten huizen uit, en ik docht, nou slaat myn
Wyf de moord.

Lichtbart gooid de Tafel met Thee goed om.

Holla! daar leid den brui!

AGATHA.

Wel zie zo, op deze wys zullen wy
met een gaauwigheid de poort
uit raaken.

LICHTHART.

Koop voor het geld van de Diamanten, weêr and'ren,
of laat ze weêr maaken,

Of lymen, Breck je wat, bid ook om zyn dagelyks
brood,

Zo 'er van de Diamanten, naar jou dunken, zo veel niet
overschoot.

Zo heb je 't al den brus, dat je maar grypen of vangen
kon, gaan verzetten of verkoopen,

En dat met jou Kanailje en Bellemaflons, aan Wyn en
Brandewyn verzoopen;

Jou rechte bedurven Huishouster, en dronken beest,
daar je daar staat,

Wat let me, dat ik deze Boetelje, niet aan honderd
stukken op je kop sla, ja 't

Zou me niet veel scheelen, of...

AGATHA.

Dan zou ik jou, met deze vyf paar
nagelen...

C 5

LICHT-

LICHTHART.
 Hou men de mond, of ik laat dadelyk, zo een dozyn
 mulpeeren op jou kop hagelen,
 Daar jy wel een maand genoeg aan te kauwen zult heb-
 ben, naar myn vertrek.

AGATHA.
 Wel, daar tart ik je, beget toe.

LICHTHART.
 Ik zeg noch eens, hou me de bek.
 AGATHA.
 Voor jou niet, dronken Beest.

LICHTHART, *haar de Fontansie van
 't hoofd scheurende.*
 Kom, kom, voor eerst die Fontansie
 van jou Bakhuis.

Ei lieve zie, wat lykt ze nou, zo een rechte verzoopen
 Troonje, die men voor een Kakhuis
 Behoorde te zetten.

AGATHA, *hem de Pruik afrukkende.*
 En wat lyk jy nou wel, met jou kaale ooren, Schelm!
 Guit! Dief?

ZESENTWINTIGSTE TOONEEL.

LICHTHART, AGATHA, ELIZA-
 BETH, JANTJE.

LICHTHART, *willende haar aanvliegen.*
 Daar zal jou, Karonje, de...

ELIZABETH.
 Och Moeder! och Vader lief!
 Sla malkaar niet meêr, en hou toch eenmaal op van
 vechten en kyven.

JANTJE.
 Ik loop naar Grootvader, Zus.

ELIZABETH.
 Ik ga meê, ik wil hier niet langer blyven.

ZEVENENTWINTIGSTE TOONEEL.

LICHTHART, AGATHA, LOUIS.

*Zo als de Kinderen de deur uit
loopen, komt Louis daar in.*

LOUIS.

WEL, wat maken jy al? datte is niet mooje, datte
men tegenszyn Vrouwte vek,
Jy moete tegen jou Vyand vek: o Lichthart, dat isse al
te flek.

LICHTHART.

Wel, ik weet niet, of men al grooter vyanden kan heb-
ben in dit leeven,
Als de booze dronken Wyven zyn, die na Duivel noch
dood niemendal geeven.

AGATHA.

Neen, Schelm! ik geef na jou niet, al zou je me ver-
moorden op staande voet;
Ik wou, dat ik maar de krachten had, ik meen dat ik
myn moed
Aan jou koelen zou, dat...

LOUIS.

Vrouwke, Vrouwke, jy moete zo
kwaate niet weezen.

AGATHA.

Wat roert het jou, rottige Waal, hou jy altyd jou bek,
of je moogd vreezen.

LOUIS.

Datte is een Duivle, van een wywe.

LICHTHART.

Ja, heur gelyks, is niet in 't Land;
Maar, ik steur der my weinig aan. Laat ons eens
drinken, Monsieur Sargiant.

Ha voes, ik breng 't jou eens.

LOUIS.

Ikke danke jou, Monsieur.

LICHT-

LICHTHART.

Op 't goed succes; van onze
Campanje,

Waar onder wy begrypen, dat het Huis van Oostenryk,
mag zegepraalen in Spanje.

LOUIS.

Ha! Monsieur, als wy in de Garnezoen kom, ikke
zelle jou leeren, reks om, links om, zwenk,
datte jy zult kunne draaije, als eene tol;

En mette de Snaphaane schieten, oppe den Vyand, zo
nette, als de Boer van Tyrol.

LICHTHART.

Treffelyk, ais ik dan eens uit de Campanje kom, zal ik,
daar van den Oorelog gesproken word, meê in
't gesprek, toe worden gelaaten;

Want, iemand die geen Campanje by gewoond heeft,
mag in geen Kroegen, van den Oorlog meê
praaten,

Hoewel 'er wel genoeg zyn, die 'er groots van opgee-
ven onder de Kan,

En geduurig snoeven, van zo veel slagen by gewoond
te hebben, zo dat men haar zomtyds voor een
dapper Oorlogsman

Aanzien zou; want, als een Krygsheld, weeten zy haar
verhaal te bezegelen, met vloeken;

Maar, als men haar eens met forse reden te keer gaat,
zyn 't maar rechte Schytebroeken,

Die, al wat ze weeten of vertellen, uit de Boeken lee-
zen, of uit de Courant.

't Is met haar, als het spreekwoord luid, de beste Stuur-
lui zyn altyd aan Land.

Maar laat ons noch eens drinken.

AGATHA, *naar de Boetelje grypende.*

Ik meê myn part van de Stokvisvellen.

LICHTHART.

Ik zeg je, Wyf, laat los, of ik geef je zo een paar bellen
Aan jou ooren, dat het jou heugen zal.

AGA-

AGATHA.

Ik laat niet los, zie daar,
al sloeg je me dood.

LICHTHART.

Ei! zie dat opstefate Varken eens aan, die van 't zuipen
in haar Bakhuis zo rood,
Als een Kalkoenze Haan, ziet.

ACHTENTWINTIGSTE TOONEEL.

ALBARTUS, GEERTRUID, LICHTHART,
AGATHA, LOUIS. *Vier Arbeiders.*

ALBARTUS, *tegens de Schuldenaars die in huis willen.*

MAakt geen geweld voor de deur,
maar kom morgen tot my-
nent, dan zal ik je betaalen.

GEERTRUID.

Wel, dat ziet 'er hier mooi uit, of het Maiaevend was,
het Porselein by de vloer an stukken, en men
durft noch Wyn laeten haalen,
En helder om pooijen met malkaâr, daer de Schulde-
naars voor de deur staen.

AGATHA.

Moeder, dat werkje heeft myn Man, met zyn dron-
ken gat gedaan.

LICHTHART.

Dat 's waar, maar 't kwam by dat ik viel. De Wyn,
daar van mag myn Wyf weeten, hoe ze daar aan
is gekoomen.

Toen ik straks weêr thuis kwam, zat ze met twee Slam-
pampsters te zuipen, en toen heb ik ze haar afge-
noomen;

Haar Kornuitjes namen de vlucht, en ik docht, gaat
het hier zo toe,

Dan is 't best, dat ik voor 't laast, eer ik weg ga, meê doe;
Want ik moet zo aanstonds naar 't Garnezoen, wy
moogen tot morgen niet wachten,

Ze

Zo myn Sargiant zaid.

ALBARTUS.

Ja, gy zult vertrekken, myn Zoon;
maar in de reis, geloof ik, ver-
scheelen wy van gedachten.

Waar meen je, dat je naar toe zult trekken?

LICHTHART.

Wel, naar myn Garnefoen, Vader, daar
staat myn Sargiant, ik ben Soldaat.

LOUIS.

Jou Soldaatschap, en myn Waal en Sargiantfchap, is
gelyk uit, Kammeraad.

Ik ben de Knecht van 't Verbeterhuis, en jou Vader
heeft my tot Sargiant gemaakt, om jou met ge-
mak te betrappen,

Want zo jy hier van de leus gekreegen had, zou jy heb-
ben gaan stappen,

Daarom hebben wy deze list bedacht, om jou, Licht-
hart, terstond

Met jou Vrouw te brengen, daar je de Wyn, zo vol op
niet meêr drinken kond.

LICHTHART.

Wel hoe versta ik dezen handel? wat wil dit alles
zeggen?

ALBARTUS.

Hoor, Lichthart, dat zal ik jou wel in weinig woorden
uit leggen.

Ik heb een Schuit afgehuurd, en die leid hier voor de
deur, aan de wal,

Die my, jou en jou Vrouw, aanstonds naar Amster-
dam voeren zal.

Daar zynde, zal ik jou bei te gader in 't Verbeterhuis
zetten;

En zo je nou, door kwaadwilligheid, de magt, die ik
daar toe van de Heeren heb, zoud willen beletten,

Zo zullen deze Gasten, die wel gelyft, en gehand zyn,
zo je kund zien,

Jou

Jou handen en voeten binden, en met geweld heen draagen: kies nu, of het goedwillig, of kwaadwillig zal gefchiën.

AGATHA, *op haar kniën vallende.*

Och! Moeder, ik smeek om vergiffenis.

GEERTRUID.

Neen, neen, 't is nou te laat, hier baat gien smeeken; Ik ben doof.

ALBARTUS.

Nou, wat zeg je, Lichthart, zel't lukken? wy moeten gaan, de tyd is verftreeken.

LICHTHART.

Neen, neen! ik wil niet, ik zal, en moet by den...

LOUIS.

Vloek niet, wy zellen'er op kloppen, maak je met goedheid geen gang.

Je ziet immers wel dat je moet.

AGATHA.

Och! laat ons maar gaan, Lichthart, wel moeten is hier dwang.

Maar, myn kind'ren...

ALBARTUS.

Zorgjy daar niet voor. Komt, wil ze maar na de fchuit toe brengen.

GEERTRUID.

Ik zel de deur fluiten, Vaar.

ALBARTUS.

Goed. Zo moet het hen alle gaan, die haar geld en goed op deze wys verflempen, en geduurig, in overdaad, de Wyn en Brandewyn in haar huis plengen.

E I N D E.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or introductory lines.

Section of handwritten text, appearing to be a stanza or a short passage.

Section of handwritten text, continuing the narrative or poem.

Section of handwritten text, possibly a stanza.

Section of handwritten text, continuing the text.

Section of handwritten text, possibly a stanza.

Section of handwritten text, continuing the text.

Section of handwritten text, possibly a stanza.

Section of handwritten text at the bottom of the page.

